

Szanowni Państwo!

Najbardziej udaną reformą w wolnej Rzeczpospolitej było odtworzenie samorządu gminnego w 1990 roku. Uwierzyliśmy wtedy, że wzięcie spraw w swoje ręce, pozwoli rozwiązać nabrzmiałe od dziesięcioleci liczne problemy utrudniające nam życie.

Bez wątpliwości, ostatnie 20 lat to najlepszy okres rozwoju naszej gminy, w całej jej historii.

Kluczem do sukcesu okazało się spełnienie w 1992 roku przez Rząd III RP oczekiwania mieszkańców przywrócenia samodzielności naszej gminy. Gmina najbardziej zaniedbana w województwie białsko-podlaskim, pomimo zupełnie średnich dochodów na mieszkańca, stała się jedną z przodujących w kraju, o czym świadczą liczne nagrody, certyfikaty i tytuły. Było to możliwe dzięki śmiałym, kompleksowym strategiom działania, ciągłości w dążeniu do osiągania jasno nakreślanych celów przez Radę Gminy oraz stabilności władzy wykonawczej obdarzanej przez mieszkańców bardzo wysokim stopniem zaufania. Ogromne zasługi ma też sprawdzona kadra Urzędu Gminy, która nadała za ciągłymi zmianami prawa, skutecznie poszukując wsparcia zewnętrznego.

W dobie telefonii komórkowej, anachronizmem wydają się komitety telefonizacji, ale przed 20 laty w całej gminie było zaledwie 60 aparatów telefonicznych „na korbkę”. ***Dziś gmina Terespol, jako jedna z kilku w kraju, już zapewnia bezpłatny internet każdemu zainteresowanemu mieszkańcowi.*** Nieliczne wsie miały wówczas oświetlenie uliczne i to głównie żarowe. Dziś prowadzimy powtórna modernizację oświetlenia, stosując najbardziej energooszczędne lampy sodowe i LED.

Tylko jedna miejscowość w 1990 roku miała wodociąg komunalny, dziś z nowoczesnego ujęcia wody w Koroszczynie za pośrednictwem 120 km wybudowanej sieci wodociągowej doskonałej jakości woda jurajska dociera do wszystkich miejscowości, a nawet do części sąsiednich gmin.

O kanalizacji wciąż marzy wiele samorządów i to nie tylko wiejskich. W naszej gminie problem został rozwiązany kompleksowo jeszcze przed wejściem Polski do Unii Europejskiej. Największe miejscowości, w których mieszka 2/3 mieszkańców gminy, zrzucają ścieki za pośrednictwem 50 km wybudowanej sieci kanalizacyjnej do nowoczesnej oczyszczalni ścieków w Koroszczynie. W pozostałych miejscowościach, jako pierwsi w kraju, pomogliśmy naszym mieszkańcom wybudować 516 indywidualnych przyzagrodowych mini-oczyszczalni.

Trudno uwierzyć, że w ciągu 1990 roku na wysypisko w Le-biedziewie trafiło zaledwie 4 m³ odpadów – dziś niejedno gospodarstwo domowe produkuje ich więcej. Ale do tego konieczne było najpierw wyposażenie gospodarstw w kosze, zorganizowanie ich wywozu, by następnie rozpocząć segregację odpadów u źródeł ich powstawania. Najpierw powstało Gospodarstwo Pomocnicze UG, a jak tylko zaistniały podstawy ekonomiczne, zostało ono przekształcone w jednoosobową spółkę gminy. Dziś spółka EKO-BUG, poza gospodarką odpadami, zajmuje się utrzymaniem wodociągów, kanalizacji, letnim i zimowym utrzymaniem dróg gminnych, utrzymaniem terenów rekreacyjnych, świadczy coraz szersze usługi mieszkańcom. Kompleksowość i nowatorstwo rozwiązań technicznych oraz niska cena jednostkowa przyłącza (np. cała gospodarka wodno-ściekowa w gminie kosztowała około 30 mln zł), zaowocowały przyznaniem gminie tytułów Lidera i Mecenas Polskiej Ekologii.

Jesteśmy też dumni z naszej oświaty. Rodzice nie muszą już składać się na przysłowiową krede. Od 1990 roku jedna szkoła została wybudowana od nowa, dwie pozostałe gruntownie zmodernizowane i wszystkie wyposażone na miarę XXI wieku. *W Małaszewiczach powstała również szkoła średnia*, w której – po reformie oświatowej w 1999 roku – funkcjonuje, na zasadzie porozumienia z powiatem, również gimnazjum publiczne. Przy Szkole Podstawowej w Małaszewiczach wybudowaliśmy *komfortowe gminne przedszkole publiczne*. Do współczesnych wymogów zostało dostosowane dożywianie i dowóz dzieci do szkół.

Na ukończeniu są remonty generalne świetlic w gminie (mamy ich 15). Remont największych wspiera Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

I wreszcie najdroższe zadanie – drogi. Utwardziliśmy nawierzchnie we wszystkich miejscowościach, w sumie 90 km dróg gminnych. W miejscowościach o największym natężeniu ruchu powstały chodniki i ścieżki rowerowe, razem 12,5 km, wszędzie zostały wybudowane też zjazdy na posesje. Aktualnie kończymy przebudowę najwcześniej wybudowanych dróg w Łobaczewie Małym i ul.Kolejarzy w Małaszewiczach. Dzięki dobrej współpracy z władzami województwa lubelskiego gruntownej modernizacji doczekała się tzw. Nadbużanka. Wzorem wspólnego przedsięwzięcia ze starostą bialskim była przebudowa drogi powiatowej Koroszczyń–Kobylany–Lebiedziew.

W sumie na drogi w gminie Terespol w ostatnim 20-leciu wydano około 158 mln zł. Samorząd lokalny zrealizował 40

inwestycji drogowych. Pomogły w tym przedakcesyjne i akcesyjne środki Unii Europejskiej – gmina realizuje jedenasty projekt drogowy z ich udziałem.

W sumie wsparcie zewnętrzne na infrastrukturę w naszej gminie wyniosło w minionym 20-leciu 140 mln zł.

Pozyskanie takich środków dobitnie świadczy o profesjonalizmie i zaangażowaniu kadr gminy. Bilans jubileuszu 20 lecia „małych ojczyzn” może być dla nas wszystkich powodem do satysfakcji z dobrze spełnionego obowiązku. Możemy uznać, że okres odrabiania zapóźnień cywilizacyjnych w infrastrukturze komunalnej mamy praktycznie za sobą. W pełni możemy być też usatysfakcjonowani z osiągnięć w oświacie. Podejmujemy nowe wyzwania w zakresie kultury, sportu, zdrowia.

Zainwestowaliśmy w przyszłość; należymy do nielicznych gmin wiejskich w Polsce, mających własną strefę aktywności gospodarczej. Staraniem gminy, przy wsparciu zainteresowanych firm i z pomocą grantu PHARE 2000, uzbroiliśmy w infrastrukturę komunalną Wolny Obszar Celny w Małaszewiczach i najbliższe okolice portu PKP, z myślą o pozyskaniu kolejnych inwestorów, którzy za naszym pośrednictwem zechcą prowadzić wymianę towarową pomiędzy wschodem a zachodem. ***Firmy zewnętrzne zainwestowały w ciągu minionych 20 lat w gminie około 600 mln zł.*** Do najważniejszych inwestorów należą: PKP, PKG, Gaspol, Darocha, Transbet, Agrostop, Adampol, PFM – Zakłady Mięsne. Radykalnie zmieniły się też obiekty przejść granicznych z charakterystycznym Terminalem Samochodowym w Koroszczynie, który jest wizytówką naszej granicznej gminy.

Gmina aktywnie uczestniczyła w przełamywaniu barier w kontaktach z naszymi wschodnimi sąsiadami. Rozwój gminy, który jest celem działalności samorządu, ściśle zależy bowiem od stosunków polsko-białoruskich. Wierzę, że najtrudniejszy okres mamy już za sobą. Realnie rozmawiamy nie tylko o małym ruchu granicznym, przejściu pieszym czy rowerowym, ale ***uczestniczymy we wspólnych programach dobrosąsiedztwa*** z partnerskim miastem Brześć.

20 minionych lat jest doskonałym fundamentem jeszcze lepszej przyszłości naszej gminy. Pozostaję w przekonaniu, że wszyscy jesteśmy coraz bardziej dumni z naszej „małej ojczyzny”.

Krzysztof Iwaniuk

Trzy decyzje Rady Ministrów dotyczące gminy Terespol:
– decyzja pierwsza w sprawie utworzenia samodzielnej gminy Terespol

UTWORZENIE SAMODZIELNEJ GMINY WIEJSKIEJ TERESPOL

26 września 1991 roku Rada Ministrów przyjęła rozporządzenie *„w sprawie podziału lub połączenia niektórych miast i gmin, w których dotychczas działały wspólne organy oraz zmiany i ustalenia ich nazw i siedzib”*. W § 1 rozporządzenia zapisano:

„Dokonuje się podziału wspólnych organów działających w miastach i sąsiadujących z nimi gminach oraz ustala się nazwy gmin i siedziby ich władz, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia”.

W załączniku tym wymieniono samodzielną gminę wiejską Terespol.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 września 1991 r.

w sprawie podziału lub połączenia niektórych miast i gmin, w których dotychczas działały wspólne organy, oraz zmiany i ustalenia ich nazw i siedzib.

(Dz. U. z dnia 4 października 1991 r.)

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191, Nr 43, poz. 253 i Nr 92, poz. 541 oraz z 1991 r. Nr 34, poz. 151) i art. 4 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518 oraz z 1991 r. Nr 4, poz. 18) zarządza się, co następuje:

§ 1. Dokonuje się podziału wspólnych organów działających w miastach i sąsiadujących z nimi gminach oraz ustala się nazwy gmin i siedziby ich władz, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 2. 1. Dokonuje się połączenia miast i gmin w jedną gminę oraz ustala się nazwy i siedziby ich władz, zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia.

2. Wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia miejscowości będące siedzibą władz zachowują status miasta.

§ 3. W województwie katowickim zmienia się nazwę miasta Leszczyny i gminy Leszczyny na Czerwionka-Leszczyny oraz ustala się siedzibę władz w Czerwionce-Leszczynach.

§ 4. W województwie piłskim zmienia się nazwę miasta Krzyż i gminy Krzyż na Krzyż Wielkopolski oraz ustala się siedzibę władz w Krzyżu Wielkopolskim.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.

ZALĄCZNIK Nr 1

Lp.	Gminy po podziale wspólnych organów			
	miasto		gmina	
	nazwa miasta	siedziba władz miasta	nazwa gminy	siedziba władz gminy
1	2	3	4	5
1.	Terespol	miasto Terespol	Terespół	miasto Terespol

Po reformie administracyjnej z 1 stycznia 1973 roku na mapie Polski pojawiła się nowa jednostka administracyjna miasto i gmina Terespol. W takim kształcie miasto-gmina Terespol przetrwała do 1991 roku, najpierw w latach 1973-1975 w granicach województwa lubelskiego, a od 1 czerwca 1975 roku – w granicach nowoutworzonego województwa białokopodlaskiego.

28 lutego 1992 roku odbyła się pierwsza historyczna sesja samodzielnej Rady Gminy Terespol. Głównym punktem programu obrad był wybór władz gminy. Przewodniczącym Rady Gminy został Mieczysław Romaniuk, wówczas dyrektor Zespołu Szkół Kolejowych w Małaszewiczach, a wójtem gminy – Krzysztof Iwaniuk, dotychczasowy burmistrz miasta i gminy Terespol. Zarząd Gminy rozpoczął urzędowanie przy ul. Wojska Polskiego 47 w Terespole, w przedwojennym budynku Zarządu Gminy Kobylany (w latach 1954-74 Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Błotkowie).

Mieczysław Romaniuk – przewodniczący Rady Gminy Terespol otwiera pierwszą sesję Rady

29 grudnia 1992 roku zatwierdzono herb gminy

Mapa gminy z podziałem na sołectwa

Trzy decyzje Rady Ministrów dotyczące gminy Terespol:
– decyzja druga z 24 marca 1993 roku – utworzenie Wolnego Obszaru Celnego w Małaszewiczach

WOLNY OBSZAR CELNY W MAŁASZEWICZACH

Samorząd zaplanował rozwój gminy wykorzystując jej położenie na głównym szlaku tranzytowym Europy z Berlina do Moskwy. W tym projekcie władz gminy najważniejszy był pomysł utworzenia strefy aktywności gospodarczej w Małaszewiczach i podtrzymania idei Wolnego Obszaru Celnego.

Wolny Obszar Celny to teren wydzielony z Polskiego Obszaru Celnego, na którym może być prowadzona działalność gospodarcza.

24 marca 1993 roku Rada Ministrów RP utworzyła WOC w Małaszewiczach, obejmujący teren o powierzchni 166 ha, położony pomiędzy drogą krajową nr 2 a suchym portem PKP w Małaszewiczach. Jednocześnie Rada Ministrów podjęła decyzję, iż zarządzającym WOC jest Gmina Terespol. Było to bezprecedensowe rozwiązanie w skali kraju.

Teren Wolnego Obszaru Celnego

TERMINAL SAMOCHODOWY W KOROSZCZYNIE

Gwałtowny rozwój wymiany gospodarczej między wschodem a zachodem Europy, realizowany przy pomocy transportu kołowego TIR, spowodował konieczność przebudowy przejść granicznych na terenie gminy Terespol.

Brak możliwości rozbudowy polsko-białoruskiego przejścia granicznego w Kukurykach (w dodatku zagrożonego wylewami Bugu), zdecydował o lokalizacji nowoczesnego terminalu odpraw granicznych w Koroszczyźnie, na terenie najbardziej dogodnym ze względu na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe.

Terminal wraz z drogą celną stanowi terytorium drogowego przejścia granicznego w Kukurykach o przepustowości 4000 samochodów na dobę. Organizacyjnie został podzielony na dwie części: część komercyjną i część budżetową.

Trzy decyzje Rady Ministrów dotyczące gminy Terespol:
– decyzja trzecia z 1996 roku – budowa Terminalu Samochodowego Odpraw Granicznych w Koroszczyźnie

Podpisanie aktu erekcyjnego

Budynek główny w trakcie budowy

Panorama Terminalu w Koroszczyźnie

Akcesja Polski do Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004 roku, była też decyzją wspólnoty europejskiej dotyczącą bezpośrednio gminy Terespol.

GRANICZNA GMINA UNII EUROPEJSKIEJ

W efekcie wstąpienia Polski do Unii Europejskiej gmina Terespol stała się gminą graniczną UE na jej wschodniej granicy. Przejścia graniczne na terenie gminy są teraz przejściami granicznymi Unii Europejskiej. Zaowocowało to modernizacją wszystkich trzech przejść w gminie (kolejowego oraz dwóch drogowych) i budową nowych strażnic granicznych. Znacznie wzrosło też zatrudnienie w służbach granicznych, wyposażonych przez Unię Europejską w nowoczesny sprzęt.

Terminal fitosanitarny w Kobylanach

SKOK CYWILIZACYJNY W INFRASTRUKTURZE KOMUNALNEJ GMINY

Od telefonu „na korbkę” do internetu w każdym domu

W 1990 roku w gminie było tylko 60 abonentów telefonicznych, głównie instytucjonalnych (telefony stacjonarne miało w domu zaledwie 0,025 proc. mieszkańców gminy). W dodatku korzystali oni z prymitywnych telefonów „na korbkę”, łączących abonenta z telefonistką w Urzędzie Pocztowo-Telekomunikacyjnym w Terespolu, która za pomocą centrali ręcznej łączyła z rozmówcą w innej miejscowości.

Dziś w gminie jest około 1400 abonentów telefonii stacjonarnej. Swoim zasięgiem obejmują gminę trzy sieci telefonii komórkowej (Plus, Orange i Era).

Od 2006 roku gmina Terespol, jako jedna z kilku w Polsce, umożliwia mieszkańcom bezpłatny dostęp do internetu.

Województwo lubelskie zajmuje 13 miejsce w Polsce (na 16 województw) pod względem odsetka ludności wiejskiej korzystającej z wodociągów i ostatnie miejsce w kraju pod względem dostępu do sieci kanalizacyjnej.

Na tym tle osiągnięcia gminy Terespol świadczą o dokonaniu ogromnego skoku cywilizacyjnego w minionym 20-leciu.

Tak wyglądał telefon „na korbkę”

Maszt sieci internetowej w Lebie-dziewie

Oświetlenie uliczne w Małaszewiczach

Jaśniej na ulicach i drogach

W 1992 roku drogi i ulice wiejskie w gminie oświetlało tylko 138 archaicznych lamp żarowych i jarzeniowych. Modernizację oświetlenia ulicznego w gminie rozpoczęto w marcu 1992 roku. Dziś teren gminy oświetla ponad 1500 energooszczędnych lamp sodowych i LED zakupionych ze środków gminy. W sposób znakomity poprawiło to bezpieczeństwo mieszkańców.

Jako jedna z nielicznych jednostek administracyjnych w woj. lubelskim gmina Terespol jest właścicielem wszystkich lamp i prowadzi konserwację oświetlenia ulicznego we własnym zakresie. Jest to rozwiązanie tańsze i bardziej efektywne niż powierzanie tych zadań dostawcy energii.

W ostatnich latach, już po raz drugi, przeprowadzana jest kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego i budowa tegoż oświetlenia na oddzielnych słupach oraz wymiana opraw.

Woda bieżąca w każdym domu

W 1990 roku wodę bieżącą z wodociągu mieli jedynie mieszkańcy bloków kolejowych w Małaszewiczach oraz bloków PGR w Koroszczynie. Pozostałe 25 miejscowości korzystało z tradycyjnych studni wiejskich.

„Wodociągowanie” gminy rozpoczęto w 1993 roku od modernizacji gminnego ujęcia wody w Koroszczynie i budowy tam nowej studni głębinowej; rozpoczęto też budowę pierwszego wodociągu w gminie – w Małaszewiczach. Nowy odwiert ujęcia wody w Koroszczynie o głębokości 340 m uruchomiono 13 stycznia 1994 roku.

Obecnie długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 120 km i 1654 przyłączy wodociągowych o łącznej długości 53,17 km. Umożliwiono w ten sposób każdemu zainteresowanemu mieszkańcowi gminy skorzystanie z możliwości włączenia się do wodociągu komunalnego (nawet w miejscowościach kolonijnych).

Z wodociągów korzysta w woj. lubelskim 68,6 proc. mieszkańców wsi. W gminie Terespol – 96,5 proc. mieszkańców.

Dawniej w użyciu były takie „żurawie”

Budowa sieci wodociągowej w Bohukałach

Od „sławojki” do WC w każdym domu

W 1990 roku z sieci kanalizacyjnej korzystali tylko mieszkańcy bloków PKP w Małaszewiczach i PGR w Koroszczynie. Ścieki odprowadzano do przestarzałych oczyszczalni ścieków w Koroszczynie i Małaszewiczach.

W efekcie działań władz gminy i mieszkańców nadbużańskich wsi w 2002 roku, a więc dwa lata przed wejściem Polski do Unii Europejskiej, problem sanitacji gminy został rozwiązany. 77,5 proc. gospodarstw domowych w gminie ma już rozwiązany problem zagospodarowania nieczystości płynnych.

W największych miejscowościach gminy, w których mieszka ponad 2/3 ludności, wybudowano sieć kanalizacyjną ciśnieniowo-grawitacyjną, o łącznej długości blisko 50 km. Ścieki odprowadzane są do wybudowanej od podstaw oczyszczalni ścieków w Koroszczynie.

W pozostałych miejscowościach gminy – wsiach o zabudowie rozproszonej, w których nie było warunków technicznych i ekonomicznych do zbudowania zbiorczej sieci kanalizacyjnej, samorząd gminy pomógł mieszkańcom wyposażać posesje w indywidualne oczyszczalnie przyzagrodowe. Łącznie zainstalowano 516 takich oczyszczalni.

W województwie lubelskim zaledwie 12 proc. mieszkańców wsi korzysta z infrastruktury kanalizacyjnej. W kraju – 22,6 proc. Na tym tle osiągnięcia gminy Terespol są imponujące.

Stara oczyszczalnia ścieków w Małaszewiczach

Gminna oczyszczalnia ścieków w Koroszczynie

Przed kanalizacją gminy w powszechnym użyciu były „sławojki” A z takich toalet korzystają teraz uczniowie wszystkich szkół w gminie Terespol

Rozwiązany problem gospodarki odpadami stałymi

W 1990 roku wybudowano wysypisko nieczystości stałych w Lebiedzie, o powierzchni 1,24 ha, z uszczelnionym podłożem i wyznaczoną strefą ochrony sanitarnej. W tymże roku na wysypisko trafiło zaledwie około 2 ton odpadów.

Dziś 90 proc. gospodarstw domowych w gminie ma podpisane umowy na wywóz nieczystości stałych. Wskaźnik ten nabiera jeszcze większego wymiaru, jeśli zestawimy go z faktem, że zaledwie 30 proc. gmin w Polsce zajmuje się w większym lub mniejszym stopniu gospodarką odpadami. Na wysypisko w Lebiedzie w 2009 roku trafiło ponad 1000 ton odpadów.

Od 2004 roku rozpoczęto w gminie Terespol selektywną zbiórkę odpadów.

Pojemniki do segregacji odpadów

Wysypisko w Lebiedzie

Zorganizowanie gminnych służb komunalnych

Z chwilą utworzenia samodzielnej gminy wiejskiej Terespol pojawiła się potrzeba powołania własnych służb komunalnych. Terespolskie PGKiM obsługiwało bowiem niemal wyłącznie miasto Terespol. Rada Gminy utworzyła więc w 1993 roku Gospodarstwo Pomocnicze Urzędu Gminy, które zajęło się w pierwszym rzędzie zorganizowanym wywozem śmieci z terenu gminy.

W 1998 roku na bazie GP zUG władze gminy stworzyły spółkę komunalną „Eko-Bug”. Spółka: eksploatuje gminne ujęcie wody w Koroszczynie, konserwuje i utrzymuje sieć wodociągową, buduje wodociągi oraz przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne; eksploatuje oczyszczalnię ścieków i sieci kanalizacyjne; organizuje gospodarowanie odpadami stałymi – odbiera odpady z 220 koszy ulicznych oraz 122 dużych kontenerów 1100-litrowych, a także od 1300 gospodarstw domowych, eksploatuje gminne składowisko odpadów. Ponadto sprzedaje i przewozi kruszywa naturalne z kopalni w Lebiedziewie (uruchomiono ją w 1996 roku) i Małaszewiczach Małych; pielęgnuje tereny zielone; obsługuje oczyszczalnie ekologiczne (zagrodowe), zajmuje się też zimowym i letnim utrzymaniem dróg i poboczy. Wykonuje również inne usługi dla mieszkańców.

Siedziba Gospodarstwa Pomocniczego UG

A tak prezentuje się siedziba spółki „Eko-Bug”

Specjalistyczny sprzęt „Eko-Bugu”

Drogi jak w Zachodniej Europie

W 1990 roku jedyną gminną drogą z nawierzchnią asfaltową była ulica w Łobaczewie Małym. Większość dróg powiatowych i drogi wojewódzkie na terenie gminy miały nawierzchnie asfaltowe.

W 1992 roku gmina wybudowała pierwszą drogę utwardzoną – ulicę Wiejską w Małaszewiczach o długości 300 m. Dziś drogi utwardzone mają wszystkie miejscowości w gminie. Przebudowano także drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe.

W ciągu 18 lat istnienia gminy zbudowano lub gruntownie zmodernizowano ponad 50 km dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Jednocześnie wybudowano 12,5 km ścieżek rowerowych i chodników.

Te najbardziej kosztowne inwestycje wsparły środki z UE, pozyskiwane przez gminę Terespol zarówno w okresie przedakcesyjnym, jak i po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa – łącznie gmina uzyskała około 25 mln zł na 12 projektów drogowych.

Budowa drogi do Krzyczewa

Układanie chodnika wzdłuż ulicy Słonecznej w Kobylanach

Nowa droga Kobylany–Lebiedziew

Ul. Kolejarzy w Małaszewiczach będzie odnowiona w latach 2010-2011

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Nowe szkoły w nowej gminie

Przed 20 laty na terenie gminy Terespol funkcjonowało 5 szkół: 8-klasowe „tysiąclatki” w Małaszewiczach i Neplach, 4-klasowe szkoły w Koroszczynie i Bohukałach oraz 8-klasowa szkoła podstawową w Kobylanach (w blisko 100-letnim baraku wzniesionym jeszcze za cara, grożącym zawaleniem). W gminie nie było ani jednej sali gimnastycznej. Standardem był brak środków na wyposażenie szkół i konieczność zakupu np. kredy szkolnej i pomocy naukowych przez rodziców.

Obecnie funkcjonują trzy szkoły podstawowe, dwa gimnazja i przedszkole publiczne. Zespół Szkół w Kobylanach skupia szkołę podstawową i gimnazjum, Zespół Szkół w Małaszewiczach – szkołę podstawową i przedszkole. W Małaszewiczach powstała szkoła średnia – Zespół Szkół im. Wł.S. Reymonta, w którym – na podstawie porozumienia z Powiatem Białskim – funkcjonuje drugie gimnazjum gminne. Trzecią szkołą podstawową w gminie jest placówka w Neplach.

Wszystkie placówki szkolne uzyskały – staraniem władz samorządowych – komfortowe warunki pracy. Szkołę w Kobylanach zbudowano od podstaw, szkołę w Małaszewiczach rozbudowano i zmodernizowano, szkołę w Neplach gruntownie zmodernizowano. Wybudowano też sale gimnastyczne przy szkołach w Kobylanach i Małaszewiczach oraz nowy obiekt przedszkola. Wszystkie szkoły otrzymały wyposażenie na miarę potrzeb współczesnych, m.in. w pracownię komputerowe.

Infrastruktura społeczna (oświata, kultura, OSP, sport i rekreacja) po dwudziestu latach

Tak wyglądała „carska” szkoła w Kobylanach

A tak szkoła prezentuje się dzisiaj

Nowe remizy i nowy sprzęt dla strażaków

Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym mieszkańców gminy Terespol czuwało w 1990 roku 6 jednostek OSP, wyposażonych bardzo skromnie, bo tylko w 2 samochody marki „Żuk”, 7 motopomp i kilka węży strażackich. Remizy wiejskie wzniesione w latach 60. i 70. XX wieku były w nienajlepszym stanie.

Obecnie w gminie Terespol funkcjonuje jednostka Państwowej Straży Pożarnej w Małaszewiczach (w zmodernizowanym obiekcie Zakładowej Straży Pożarnej PKP) oraz 5 jednostek OSP: w Bohukałach, Koroszczynie, Krzyczewie, Łęgach i w Neplach. W latach 2008-2010 samorząd gminy zmodernizował wszystkie remizy OSP, powiększając garaże do rozmiarów związanych z użytkowaniem ciężkich wozów bojowych oraz z zapewnieniem im funkcji świetlic wiejskich.

Systematycznie wyposażano jednostki OSP w nowy sprzęt. W efekcie strażacy mają dziś do dyspozycji: jeden ciężki wóz bojowy marki „Kamaz”, 3 średnie samochody gaśnicze, jeden samochód lekki marki „Lublin” oraz samochód terenowy marki „Toyota”. W 2010 roku, dzięki funduszom europejskim, strażacy gminy Terespol wzbogacą się o 2 nowoczesne terenowe samochody gaśnicze: jeden otrzyma Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Małaszewiczach, drugi OSP Neple. Gmina wyposażała OSP także w 3 łódzie ratownicze z napędem motorowym, agregaty prądotwórcze, pompy szlamowe, maszty oświetleniowe, węże strażackie itp.

Przed 20 laty podstawowym sprzętem OSP były motopompy

Dzisiejsze wyposażenie OSP w Neplach

Świetlice wiejskie po modernizacji

W gminie funkcjonuje obecnie 15 świetlic wiejskich. Od podstaw wybudowano świetlicę w Krzyczewie i w Małaszewiczach Małych. Pozostałe świetlice zostały w ostatnich latach gruntownie zmodernizowane i wyposażone w urządzenia sanitarne, kuchnie, kominki itp.

Świetlica w Kuzawce przed i po remoncie

Świetlica w Łęgach przed i po remoncie

Świetlica w Małaszewiczach Dużych przed i po remoncie

Kultura w gminie

W 1990 roku jedyną placówką kulturalną w gminie był Zakładowy Dom Kultury PKP „Kolejarz” ze znaną w regionie orkiestrą dętą, biblioteką oraz sekcjami i kołami zainteresowań. Jednakże wskutek działań reorganizacyjnych PKP i zmniejszania wydatków na kulturę, działalność ZDK „Kolejarz” zaczęła szybko zanikać.

W 2005 roku Rada Gminy powołała do życia Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Koroszczynie oraz Gminną Bibliotekę Publiczną. Z tą chwilą oferta kulturalna gminy znacznie się rozszerzyła.

Dom Kultury Kolejarza jest dzisiaj bez gospodarza

Gminny Ośrodek Kultury w Koroszczynie rozpoczął działalność w listopadzie 2005 roku

Dumni jesteśmy, że do kalendarza imprez kulturalnych na ziemi bialskiej wszedł na stałe przegląd „Kultura bez granic”, organizowany co roku w miesiącu lipcu. Rozpoczęto obchody gminne świąt państwowych, takich jak rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja czy też święto Niepodległości 11 Listopada. Przy GOK funkcjonują zespoły artystyczne: „Obertas”, „Małe liski”, grupy wokalne, koła teatralne itd. Pojawiły się liczne inicjatywy szkoleniowe, konferencyjne, wystawieni-
nicze, rozpoczęto naukę tańca ludowego, break dance, przystąpiono do organizacji festynów rodzinnych, konkursów dla dzieci i młodzieży, itp.

Po raz pierwszy przegląd „Kultura bez granic” zorganizowano 4 lipca 2004 roku, z okazji odnowienia polsko-białoruskiej współpracy samorządowej

Zespół „Obertas”

W sierpniu 2009 roku gościem dożynek w Kobylanach był prezydent Lech Wałęsa

Pomnik Niepodległości i Nieznanego Żołnierza w Koroszczynie

Sport i rekreacja dla wszystkich mieszkańców

W 1990 roku na terenie gminy nie odnotowano żadnych zorganizowanych form działalności sportowej.

Pierwszą jaskółką było powstanie uczniowskich klubów sportowych w szkołach, następnie budowa sal gimnastycznych przy szkołach w Kobylanach i Małaszewiczach, a w 2009 roku boiska „Orlik 2012” w Zespole Szkół w Kobylanach. W 2010 roku planowana jest budowa podobnego boiska w Małaszewiczach oraz boiska trawiastego w Koroszczyźnie.

Powstały też liczne obiekty służące mieszkańcom do rekreacji, takie jak: kąpielisko, specjalne łowisko, stok narciarski i strzelnica szkolno-sportowa w Kobylanach; trzy stacje wodne na Krznie i Bugu, wiejskie boiska sportowe m.in. w Małaszewiczach Dużych i Łobaczewie Małym.

Boisko „Orlik 2012”

Otwarcie łowiska specjalnego w Kobylanach

Niemal od zera tworzona była w minionym 20-leciu baza turystyczna – powstał motel „Pod dębami” w Kobylanach, hotel „Feniks” i pokoje gościnne w Małaszewiczach Dużych, zmodernizowano ośrodek wczasowy w Neplach (obecnie „Caritas”), schronisko młodzieżowe w Neplach. Z myślą o turystach z zewnątrz wyznaczono na terenie gminy trasy turystyczne piesze i rowerowe, ustawiono odpowiednie tablice informacyjne. Uporządkowany został mizar tatarski w Zastawku.

Nagrody w turnieju piłkarskim o puchar wójta gminy

Stok narciarski w Kobylanach

GMINA W POLSCE I W EUROPIE

W okresie minionych 20 lat gmina Terespol podjęła aktywną współpracę z partnerami zagranicznymi: z miastem Brześć w Republice Białoruś oraz ze związkiem gmin Plain de Courante w departamencie Deux Sevres we Francji. W kraju nawiązano współpracę z gminą Korycin w województwie podlaskim.

Gmina Terespol ma zawarte porozumienia o współpracy z partnerami z zagranicy i z kraju. Wyrazem aktywności i znaczenia gminy było powierzenie Krzysztofowi Iwaniukowi funkcji wiceprzewodniczącego Związku Gmin Wiejskich RP w 2000 roku oraz członka Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Wójt Krzysztof Iwaniuk i mer miasta Brześć Aleksander Pałyszenkow

Wizyta delegacji francuskiej w gminie

W ramach współpracy z powiatem Oberhavel w Niemczech, Powiat Bialski otrzymał dar w postaci fragmentu muru berlińskiego. Został on wykorzystany do budowy pomnika „Wrota Wolności” – symbolu podziału Europy, ustawionego w Kobylanach na granicy Unii Europejskiej. Odświeżenia pomnika w sierpniu 2009 roku dokonał prezydent Lech Wałęsa.

Rozwój gospodarczy gminy został oparty na lokalizacji na najważniejszym szlaku komunikacyjnym Europy z Berlina przez Warszawę, Brześć do Moskwy

ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY TERESPOL

Od WOC do Centrum Logistycznego Cargo

W 1990 roku na terenie gminy funkcjonowały następujące firmy: Dyrekcja Rejonów Przeladunkowych PKP w Małaszewiczach, Baza CPN w Małaszewiczach, C.Hartwig Spedycja oraz Gminna Spółdzielnia „Sch” w Terespolu.

Terminal Odpraw Weterynaryjnych i Fitosanitarnych w Kobylanach

W ciągu minionych 20 lat w gminie zainwestowały następujące podmioty gospodarcze: Zakłady Mięsne Polish Farm Meat w Małaszewiczach, Gaspol S.A. w Małaszewiczach, Polskie Konsorcjum Gospodarcze – Terminal Samochodowy Koroszczyn, C.Hartwig S.A. w Koroszczynie, CPN S.A. w Koroszczynie, Operator Logistyczny Paliw Płynnych w Małaszewiczach, firmy prywatne na terenie WOC i w suchym porcie PKP Małaszewicze, budując tu swoje terminale: Agrostop, Transbet, Adampol, Darocha, Trasa oraz ponad 40 spedycji kolejowych w Małaszewiczach i 9 spedycji na terminalu w Koroszczynie.

Centrum Logistyczne Małaszewicze PKP Cargo S.A.
W uroczystości otwarcia Centrum uczestniczył m.in. minister gospodarki **Cezary Grabarczyk**

Budżet państwa zainwestował w Kobylanach budując Terminal Odpraw Weterynaryjnych i Fitosanitarnych oraz w Koroszczynie – Terminal Samochodowy.

W 2009 roku PKP Cargo zakupiło 40 ha gruntów komunalnych na terenie WOC Małaszewicze pod planowaną w najbliższych latach budowę Centrum Logistycznego w Małaszewiczach.

Kilka firm prywatnych zainwestowało też na terenie gminy w branżę usługową: „Sezam” w Małaszewiczach Dużych – hotel „Feniks”, „Agro-stop” – motel „Pod Dębami” w Kobylanach i Centrum Handlowe na przejściu drogowym w Terespolu.

Centrum Handlowe Agrostop na przejściu granicznym w Terespolu

Otwarcie terminalu Adampol na terenie WOC Małaszewicze

Kolejowe przejście graniczne Terespol-Brześć

Nowe zbiorniki paliw w bazie OLPP w Małaszewiczach

Majątek i budżet gminy

Gmina po 18 latach funkcjonowania jest właścicielem ponad 1000 ha gruntów.

Pierwszy budżet samodzielnej gminy Terespol w 1992 roku wynosił 0,91 mln zł (wartość po denominacji), natomiast dochody budżetu w 2010 roku wynoszą 21,8 mln zł.

Zadłużenie gminy sięga obecnie 1 mln zł, co stanowi 4,13 proc. budżetu gminy w 2010 roku.

Najbliższe główne zadania rozwojowe

- podłączenie dawnych bloków PKP w Małaszewiczach do gminnej sieci wodno-kanalizacyjnej,
- przebudowa ulicy Kolejarzy w Małaszewiczach,
- budowa nowego centrum gminy Terespol,
- przygotowanie i sprzedaż terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
- budowa boisk sportowych w Małaszewiczach i Koroszczynie,
- budowa terenów rekreacyjnych – placów zabaw w 10 miejscowościach,
- dokończenie remontów świetlic wiejskich,
- dokończenie budowy dróg gminnych.

Wizualizacja nowego centrum gminy Terespol: budynek Urzędu Gminy oraz plac centralny z widoczną zabudową usługowo-mieszkaniową

